धर्म

नं. १३ अ संस्कृत - ~~[illegible]~~ धर्म

अ. नं. २८

त्र्यंबकी - आशौचनिर्णय

३२८ स्मृ: ३४

कर्ता - धर्माधिकारी

धर्मशास्त्र

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

॥श्रीगणेशाय नमः॥ ॥ ॥ श्री ॥ नमस्कृत्याच्युतं हार्दं [illegible]
(1) कर्मण्येवं लोकेनाप्युपाध्यायः क्रियते शौचनिर्णयः ॥ अथ मूलं [illegible]
बंधः ॥ आह तु नरसिंहः न दुष्यन्ति ॥ स्फुटबोधाय बालानां सं
ध्येयं रच्यते यतः ॥ अत्र प्रागुपनयनात् कामचारवाददक्षा इति
गौतमोक्तेः अनुपनीतस्य [illegible] त्रादि संस्कारं विना शौ
चेनाधिकारः ॥ उपनयने [illegible] मपि ब्रह्मचारिणो [illegible] पि
त्रादि कर्मकरणे एव शौ [illegible] कारो नान्यत्र [illegible] न साद्धिं [illegible]
नां समावर्तनोत्तरं कुलक्रमात् शौचाधिकारः ॥ स्त्रीशूद्रयोः
तु विवाहस्योपनयनस्थाने नापन्नीत्येन विवाहोत्तरमेवा
शौचाधिकार इति ॥ अथ जननाशौचे ॥ तत्र गार्ग्यः ॥ मा

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

सत्रयपर्यंतं त्रिरात्रं। चतुर्थमासे चतुःरात्रं। आशौचमस्पृ
श्यत्वं च पित्रा। सोदिपिंडानां स्नावमात्रे स्नानाच्छुद्धिरिति॥
गर्भिण्याः पंचमषष्ठमासयोर्गर्भनाशः पातइत्युच्यते॥ तत्र ग
(2) र्भिण्याः मास सम संख्यया पंचषड्दिनानि क्रमेणास्पृश्य
त्वमशौचं। पित्रादिसपिंडा[illegible] रात्रं जननाशौचं मृता
शौचं नास्तीदमेव नाम[illegible]वर्णसाधारणं वेयो व्यव
स्थानिमित्तत्वात्। इति॥ गर्भिण्याः सप्तममासप्रभृति प्रसवे
सर्वेषां मातापित्रादीनां सपिंडानां विप्राणां दशाहं क्षत्रि
याणां द्वादशाहं। वैश्यानां पंचदशाहं। शूद्राणां मासं। सपू

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

ऽस्यमासार्द्धं जननाशौचे गर्भिण्याः दशाहमस्य ऽस्यचं
पितुः सापत्नमातुश्च स्नानीशौचं अस्य ऽस्यचां स्नानो
(2A) त्तरं त्वेमेव किंतु सर्वत्र सपिंडानां कर्माधिकार मात्रं तत्रापि
नालच्छेदनात्प्राक् जातकर्मादौ पितुरधिकारः एवं प्रथमष
ष्ठदशमदिवसेषु जन्म... देव सापत्न्यायां च पितुर्वंच
नाधिकारः कूटस्थमा... सप्तपुरुषपर्यंतं सपिंडाः
ततः सप्तसोदकाः ततः सप्तसोदराणां त्रिरात्रमाशौ
चं सगोत्राणां स्नानमात्रमिति त्रिपंचदशः सर्वे गर्भिण्याः
दशाहोत्तरं पुत्रोत्पत्तौ विंशति दिनानि कन्योत्पत्तौ मास

Joint Project of Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

२

पर्यंतं कर्माधिकारः ॥ इति ॥ ॥ अथ मृताशौचं ॥ तत्र नत्तः अ
स्य उपलब्ध कर्माधिकारस्येस्युनयं भवति ॥ मृते जाते त्रि
रात्रो सर्वेषां सपिंडानां दशाहं जननाशौचं नास्ति ॥ ना
(3) लच्छेदनात् पूर्वं त्रिरात्रो ॥ मृते तु दशाहं ॥ पित्रादि सपिंड
नां चेज्जननाशौचं मृताशौचं नास्ति ॥ इति अथ रात्रः नाल -च
छेदनादूर्ध्वं त्रिशु मरणाद हं जन्माशौचं सर्वेषां सपिं
ठनां ॥ मृताशौचं नास्ति ॥ इति नवमः पुणादशाहानंतरं ना
मकरणात् प्राक् शिशुमरणे स्नानमात्रेण शुद्धिः ॥ मा
तापित्रोस्त्रिरात्रं पुत्रमृतौ ॥ कन्यामृतौ एकाहः ॥ नाम्ना ॥

२

project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

पूर्वं खननमेव न निःसेनोदकं दानादि ॥ अग्निकरणं सर्वत्र इ
ति ॥ नामकरणानंतरं वर्षत्रयपर्यंतं दाहखननयोर्विक
ल्पस्तत्र इति ॥ नाम्नोनंतरं दंतोत्पत्तेः प्राक् पुत्रमरणे दा
(3A) हे सपिंडानां एकाहः खनने तु नास्ति शुद्धिः ॥ मातापित्रोस्
त्र्यहं तत्रापि एकाहः ॥ दंतोत्पत्त्यूर्ध्वं वर्षत्रयपर्यंतं पुत्रम
रणे दाहे खनने वा सपिंडानामेकाहः मातापित्रोस्त्रिरा
त्रं ॥ कः पाम. तोनु त्रिपुरुषसपिंडानां स्नानात् शुद्धिः ॥ माता
पित्रोस्त्रिदिनमाशौचमिति ॥ प्रथमवर्षादौ कृतचूडस्य
पुत्रस्य मरणे मातापित्रोरपि सर्वसपिंडानां त्रिदिनमा
शौचं नियतं दाहखननियतः इति ॥ त्रिवर्षोर्ध्वं कृतचूड

The Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai joint project

स्याकृतचूडस्य वा पुत्रस्य मरणे प्रागुपनयनात्स्त्रियादि
सर्वत्र सपिंडानां त्रिदिनमाशौचं उदकदानादि तूष्णीं॥
कृतचूडस्य मरणे पिंडदानं तूष्णीमिति॥ कन्यायाः वर्षत्र
यानंतरं वाग्दानात्प्राक् मरणे त्रिपुरुषसपिंडानां एका
हः॥ मातापित्रोस्त्रिदिनं दा[illegible]दानादि तूष्णीमेवइति॥
(५) वाग्दानोत्तरं विवाहात्प्राक् [illegible]ास्तु कन्यायास्तु भर्तृकुले स
प्तपुरुषसपिंडानां पित्रादीनां [illegible] त्रिदिनमाशौचं दा
होदकदानादि तूष्णीमिति॥ उपनयनोत्तरं मृतस्य पुरु
षस्य सर्वेषां सपिंडानां विप्राणां दशाहो क्षत्रियाणां द्वाद
शाहो वैश्यानां पंचदशाहो शूद्राणां मासो स्त्रीशूद्राणां

"Joint project of The Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

मासार्द्धासोदकानांत्रिरात्रंगोत्रजानांस्नानाच्छुद्धिरि
ति॥विवाहोर्ध्वंकन्यायाःपितृगृहेमरणेमातापित्रोःसो
(4A) दरभ्रातुश्चत्रिरात्रंपितृव्यादीनांएकाहःइतिगरुडपुराण
याः कन्यायाःपितृगृहेप्रसवेमातापित्रोस्त्रिरात्रंसो
दरस्यैकरात्रंपितृव्या[illegible]काहइतिकेचित्गरुडपुरा ण
याःकन्यायाःपतिगृहेप्र[illegible]पित्रादीनामाशौचंना
स्तीउपोद्याःकन्यायाःपितृगृहेमरणेमातापित्रोस्त्रि
रात्रमिति॥मातापित्रोर्मरणेऊढायाःपुत्र्यास्त्रिरात्रंदशा
हांतःदशाहोर्ध्वंकालांतरेवत्सरांतरेपिपक्षिणी॥
अत्रैवातिक्रांताशौचंब्राह्मणवचनेनोद्धर्तिनान्यत्रइति॥

A Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

भ्रातृभगिन्योः परस्परं गृहे मरणे परस्परं त्रिरात्रं गृहो
त्तरमृतौ परस्परं पक्षिणी इति। मातुलमरणे भगि
न्यपत्यस्य पक्षिणी। उपकारकमातुलमरणे त्रिरात्र
(5) मिति। मातुलान्यामरणे भागिन्यपत्यस्य पक्षिणीमि
ति। उपनीतभागिनेयमरणे मातुलस्य मातुलभगिन्य
श्च पक्षिणीमिति। मातामहमरणे दौहित्रपत्यस्य त्रिरात्र
मिति। दौहित्रमरणे मातामहस्य मातामह्याश्च आशौ
चं त्रिरात्रं। अनुपनीते मृते तु मातामहस्य मातामह्या
श्च पक्षिणीमिति। मातामह्यां मृतायां दौहित्रपत्यस्य
पक्षिणीमिति। श्वश्रूश्वशुरयोर्मृतौ सत्यां जामातुः

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan Mumbai. "

सान्निध्यौत्रिरात्रं असन्निधौपक्षिणि ग्रामांतरेचैकरात्र
मिति॥ जामातरिमृते श्वश्रूश्वशुरयोःस्नानाच्छुद्धिः॥ एका
हमात्रोपचमित्तिकेचित्‌इति॥ श्यालकेमृतेतु भगिनीभर्तृ
(5A) रेकाहः॥ श्यालकसुतमरणे स्नानमात्रमिति॥ पितृष्व
सरिमृतायां भ्रातृपत्न्यां पक्षिणीइति॥ मातृष्वसरि
मृतायां स्वस्रपत्यस्य [illegible] णीइति॥ आत्मनःपितृस्व
सुर्मातृस्वसुर्मातुलपुत्रे आत्मबांधवाः॥ पितुःपितृष्व
सापुत्राःपितुर्मातृस्वसासुताः॥ पितुर्मातुलपुत्राश्चवि
ज्ञेयाःपितृबांधवाः॥ मातुःमातृष्वसृपितृष्वसृमातुल

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

पुत्राः मातृबांधवाः एते त्रिविधाः बांधवाः बंधुत्रय एतेषु
मृतेषु पक्षिणी पितृष्वस्रादिकं न्यामूढानां तु मरणे ए
काह इति। दत्तकमृतौ पूर्वापरपित्रोः त्रिरात्रमिति। स
पिंडानामेकाहः। पूर्वापरयोः मृतौ दत्तकस्य त्रिरात्र
मिति। दत्तकस्य पुत्रपौत्र मरणे जनने सपिंडा
(6) नामेकाहः। सापिंड पुत्र दत्तके तु मृते सपिंडानां
दशाह एव इति। आचार्यमरणे शिष्यस्य त्रिरात्रं तत्कु
लेच पत्न्यो मरणे एकाहः। उपनीताध्यापक आचार्य इ
त्युच्यते इति। वेदैकदेशाध्यापक उपाध्यायः। तन्मरणे

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai ... project

(6A)

शिष्यस्यैकरात्रं। शिष्यस्य चोपनीतस्य मरणे गुरो
स्त्रिरात्रं। परोपनीतस्य मरणे तु एकरात्रं। सहाध्यापि
नो मृते एकपाक्षिणयोरनूचान श्रोत्रिययो मृते एका
हः इति। सांगवेदाध्यापी अनूचानः। वेदमात्राध्यायी
श्रोत्रियः। अध्ययनग्रहणपूर्वकमर्थज्ञानपर्यंतं साधि
तं न्यायप्रसिद्धमिति। अनूचानश्रोत्रियस्यापि श्रोत्रियस्य मे
त्र्यादि संबंधस्य परदेहे मरणे तद्दिने स्वामिनो रेकरा
त्रमिति। वानप्रस्थे यतौ षष्ठे च मृते सपिंडानां स्नान
मिति। अथातिक्रांताशौचं। तत्र जनने अतिक्रांताशौचं
नास्ति।

पितुः स्नानं तत्रापि नयति म्नतके तु अनुपनीतमरणा
दिनिमित्तकत्रिरात्रादिषु नगिनीमातुलमरणनिमित्त
त्रिरात्रादिषु च अतिक्रांताशौचं नास्ति॥ किंतु दशाहा
दिमृताशौच विषयमेव दशाहमध्ये जनने मरणे वा
(७) ज्ञाते पुत्रादीनां सर्वेषां [illegible] व शुद्धिः संस्कारमपि
शेषेणैव समापयेत् [illegible] पर्णशार संस्कारमपि
शेषेणैव समापयेत्॥ आद्यत्रिरात्रमध्ये समा
नोदके मरणे ज्ञाते समानोदकानां शेषेणैव शुद्धिः॥

" Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

त्रिरात्रे अतिक्रांते तु दशाहमध्ये ज्ञाते पिनाशौचं।
किंतु स्नानमात्र शुद्धिः अयमेव ज्ञेयः मातुलादि
त्रिरात्रादिषु ज्ञेयमिति। मातापित्रोर्मरणे दूरदे
(7A) शेपि वत्सरांतरेपि [illegible] पुत्रो दशाहादि पूर्व
मेवाशौचं कुर्यात्। [illegible]सोः परस्परस्य देशां
तरे वत्सरांतेपि पूर्ण[illegible] दशाहाशौचं कुर्यात्।
सपत्नीषु परस्परं मृतासु परस्परं देशका
लांतरे पक्षं दशाहादि पूर्णमाशौचं न वेति।।

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

सापत्नमातुर्मरणे संवत्सरोर्ध्वं अपि देशांतरे पि
विदेषपी त्रिरात्रमिति । औरसपुत्रे मृते संवत्स
रोर्ध्वमपि देशांतरे पि मातापित्रोस्त्रिरात्रं द
शाहोर्ध्वमेकदेशे [illegible] मरणे ज्ञाते त्रिमास
(8) पर्यंतं त्रिरात्रं । षण्मा[illegible]पर्यंतं पक्षिणी । नवमा
सपर्यंतमेकदिनं । त[illegible]तरं स्नानमिति केचि
त् । व्यवस्थितु: । पक्षत्रयपर्यंतं त्रिरात्रं । ष
ण्मासपर्यंतं पक्षिणी । वर्षपर्यंतमेकरात्रं ।।

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

(8A)

तद्वर्षेस्नानमित्तिमाघवः।देवलोपि। अत्रापि
वादनायद्विषयत्वेनव्यवस्थइत्ति।दशाहोर्ध्वं
देशांतरेज्ञात्तिमरणेसत्तेत्रिपक्षपर्यंतं
त्रिरात्रं।ततः।मा...कंपर्यंतंअहोरात्रं।त
तोवर्षपर्यंतंदि...।आसायांरात्रिश्रव
णेआमात्तस्याशौच...सप्तांतेस्नानाच्छुद्धिरि
तिकेचित्स्नात्तन्माघवोहाहतंपिरस्कृत्यस्ना
नविलासितमित्तिशेयंदेशांतरंतुविप्रस्य

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

८

विंशतिर्योजनान्तरं क्षत्रियस्य चतुर्विंशतिर्योजना
न्तरं वैश्यस्य सच्छूद्रस्य त्रिंशद्योजनान्तरं । असच्छू
(१) द्रस्य षष्टियोजनान्तरं । इयमितिः पक्षांतराणि तु उ
क्तपक्षानुसारेण ज्ञातव्यानि । अत्रायं निष्कर्षः । यानि
एकगोत्रविषयेकन्यान... ज्ञातित्वात्ताशौचानि
तानि जायापतिभ्यां ...यां अविशेषेणानुष्ठेया
नि । यानि पुनर्भगिनीमातुलादिभिन्नगोत्राशौचानि
तेषु जायापतिमध्ये यत्संबंधं यत्तत्तेनैवानुष्ठेयं पत्नी
नाभ्यां आहिताग्नेर्मंत्रवेद्याहं दिनमारभ्य पुत्रादिभि

८

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

राज्ञौ चं कार्यं। अनाहिताग्नेः प्रोषिते मृते मंत्रयदा हात्पू
र्वं पुत्रादिना माज्ञौ चं संध्यादिकर्मलोपश्च नाहिताग्नेः। अ
नाहिताग्नेस्तु मरणदिने मारभ्य पुत्रादिभिराज्ञौ चं
(9A) कार्यमिति। अथ रात्रौ [illegible] नेमरणे वा रात्रित्रिभा
गं कृत्वा आद्यभागद्वये [illegible] र्वदिनं तृतीयभागे चेदु
त्तरदिने मारभ्याज्ञौ चं [illegible] यं। अर्द्धरात्रात्पूर्वं चेत्पू
र्वदिनं परतश्चेदुत्तरदिनं प्राक्सूर्योदयात्पूर्वदिनं
उर्ध्वं उत्तरदिनमिति पक्षत्रयं देशाचारतोदिष्टतो
व्यवस्था। महाराष्ट्रदेशे तु आद्यपक्षमेव प्रचरंति॥

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

अथाशौचसंपाते निर्णीयते। तत्र दशाहमृतके दशाहं

तत्तोन्यूनं वा मृतकमपि स्थितं न वर्तति तदा शेषेणैव शु

द्धिः। दशाहसूतके दशाहं तत्तोन्यूनं वा सूतकं पतन्ति तदा

(१०) पूर्वशेषेणैव शुद्धिः। सूतके ... दशाहं न्यूनं वा मृतकं पत

न्ति तदास्य पूर्वशेषेण शुद्धिर्नास्ति। तत्र सूतकस्याव

शिष्टे चेत्तु मृतकं समा... सूतकमपि समानीय निवृत्तिः

स्य हादिरूपे मृतके सूतके ते च दशाहमृतके पाते दशाह

सूतकपाते च पूर्वेण शुद्धिर्नास्ति। मृतके सूतकस्य स

मस्य न्यूनस्य वा संपाते पूर्वेण शुद्धिः। अधिकस्यापि

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

सूतकस्य शुद्धिरिति शुद्धिर्विवेके कारः। पूर्वाशौच
मध्ये उत्पन्नमपि पूर्वाशौचांतरं शांतं चेदुत्तरमपि
कार्यं। दशाहात्परं रात्रौ पदि दशाहमाहमाशौचं पतन्ति
(10A) तदा दिनद्वयमधिकं कार्यं [illegible] धाशौचानां परस्परं रात्रि
शेषसंपातेन पूर्वेणैव शुद्धिः [illegible] दशाहात्परं रात्रि च [illegible] तुर्थ
यामे पदि दशाहमाशौचं [illegible] तदा दिनत्रयमधिकं कार्यं
इति। शौ। धव। ४४ यहादि। याद्वा वृद्धिस्तस्य त्रिदिनम
ध्य आशौचांतरसंपाते चाधिकस्य पूर्वेण शुद्धिर्नो
क्ता। समन्यूनं यो स्तु पूर्वेण शुद्धिर्भवतीति।।६८।।

सपिंडानामाशौचेनमातृपितृनर्तृयां आशौचंनयेत्तुग
र्मा त्राशौचमव्यपितृशौचंतत्पूर्वेशेषेणैवशुद्धिः पितुः
(11) संपूर्णशौचेनशुद्धिरित्यन्यात्तेषांशौपदेसंपूर्णलक्ष्म
णापत्तिरिति पित्राशौ मध्येमातृमरणेतु पित्रा
शौचंसमाप्यपक्षिणी का कुर्यात् इदंदशाम
त्रेरर्वाक्कृतेवेत्तिादशाम मातृनाशे तृतीयचतुर्थयाम
च मातृमरणेतु व्योहत्याहायववपेनैक्षिणीमातुर्नेत्री
सहान्यास्तेहणेतु नाधिकापक्षिणी पर्वाशौचेनशु
द्धिः सूतिकायामग्निप्रदानेनपुत्रेषु चनास्ति अत्र

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

प्रेतपुत्रेत्तिपुनर्ग्रहणंवचनोत्तरानुसंधानेनेत्ति।मृतके
मृतकेपातेपिंडदानप्रतिबंधोनास्ति।मृतकेमृतकसंपा
तेऽप्यातकर्मादित्तदानीमाशौचांतेवाकुर्यादित्तिविकल्पः।
मातुर्यापक्षिणीतन्मध्येपि [illegible] केदशाहंश्राद्धंकुर्यात्।दशा
(J/A) चस्पर्शेतुवाचेन्नक्षत्र [illegible] शुध्येत्।रात्रौचेत्सूर्यदर्श
नात्।तद्दिनाशौचेनतदह [illegible] र्वायावच्छेषामाशौचंतावदा मा
शौचं।संसर्गाशौचेकर्मानधिकारोनास्ति।किंचस्पर्शरूप
त्वमात्रं।तद्दूष्याणांद्रव्याणांआशौचेसंबंधः।स्नेहनस्तु
वर्णनिर्हारेतद्दिनाशौचेनतदहर्वासैवदशाहः।तद्दिनाशौ
चेनतदहर्यास्तेत्र्यहः।गर्हवास्तेअन्ननक्षत्रनिर्हरणामा

त्र्याहृत्तेचैकाहः।स्वजातिगृहेपासुवर्णानिहरेद्दाहेचत्तजातस्याशौ
चंयद्द्व्याहाद्धिविजातीयनिहरिविजातीयेदाहेचद्व्यस्व=
जातीयमाशौचं।स्वजातिगृहेपानुविजातीयनिहरिदाहेच
श्रावज्जातीयद्विगुणं।सोदकंनिहरिदश्याहः।असपिंडाले
(१२) करणोक्षानदुपवासा।[illegible]स्नानं।क्षानेनःपादकृच्छ्रमि
ति।धर्मार्थमनाथसवर्णानि[illegible]कृपाकृत्वोग्निदाहेनचादि
जस्यानंतयज्ञफलं।स्नानं॥उदे।प्राणायामोग्निस्पर्शश्च।
धर्मार्थमनाथसवर्णानिर्हारोदावपिमातुलत्वादिसंबंधेस
तित्रिरात्रंआशौचं।अनुगमनेतुसपिंडेनदोषः।असपि
डेअथक्रियायांनदोषः।समोह्रष्टवर्षीयस्त्रावानुगम

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(15A)

नेस्नात्वा॥ कृत्वाऽ॥ स्पृष्ट्वा॥ सर्पिः प्राश्य पुनः स्नात्वा प्राणा
यामं कुर्यात्॥ हीनवर्णस्य वानुगमने क्षत्रियेकाहः॥ आशौ
चं वैश्य पक्षिणी॥ शूद्रे त्रिरात्रं॥ पूर्ववत्स्नात्वादि च॥
ब्रह्मचारिणः सपिंडमरणे नाशौचं॥ अन्यस्य निर्हर
णोदाहार्यौ चैदेहिकं कृत्वा ना स्नात्वा तत्करणे पुनरुप
नयनं॥ कृच्छ्रप्रायश्चित्तं॥ ब्रह्मचारिणः पितृमात्रा
चार्योपाध्यायमातामहानां अंत्यकर्मकरणे दोषो
नास्ति॥ तत्र दशाहमस्पृश्यत्वं लक्षयामाशौ
चं॥ एकदिनमस्पृश्यत्वमिति माधवः॥ पित्राद्या

Joint project of Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

श्रौचे पिश्राश्रौ चिनोत्तं ब्रह्मचारीन न भक्षयेदिति। भक्षप
दत्ते पुनरूपनयनं। ब्रह्मचारिणः पित्राद्येसकर्मीकरणोत्तु
पित्राद्यिमरणे। पिश्राश्रौ चं नास्ति। समावर्त्तनोत्तरं पूर्वं
(13) मृतानां त्रिदिनं आश्रौ च कार्यमेवा। दत्तजीवश्राद्धे न
किमाप्यश्रौ चं न कार्यं ... मादिः। वीन प्रस्थः पति
पतितेरण्यपि किमाप्याश्रौ ... कार्यं। तेषामङ्गतरे न का
र्यमिति। परेषां सर्वं बधाननामार्द्धं दिहि करणो तु जा
त्याश्रौ चं कृत्वा कृच्छ्रत्रया। द्युद्धिः। हे गुणपत्रे गुणपचतु
र्गुण्याद्विश्चायपश्चित्तमनुष्ठेयं। आहिताग्नेरास्थिदाहे च

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

सर्वसपिंडानांदशाहाघाशौचमिति। अनाहिताग्नेस्तु
अस्थिदाहेपर्णशरदाहेपत्नीपुत्रयोः पूर्वमगृहीताशौ
(13A) चयोर्दशाहादिपूर्णमेवगृहीताशौचयोस्तुतयोरपि
संस्कारकालेत्रिरात्रं। पत्नी संस्कर्तुरेतत्पत्युश्चैवं।
अन्यसपिंडानांतुपूर्वमगृहीताशौचं अनाहिताग्निसं
स्कारकालेत्रिरात्रंपूर्वगृहीताशौचानांतुसपिंडानां
संस्कारकालेस्नानमात्रं। इदंत्रिरात्रादिकंदशाहो
र्ध्वसंस्कारकरणपक्षे। यदादशाहमध्येतुशेषदिनैरेव

वाशौचं सिद्धेरुक्तत्वादिति। रजस्वलायास्तु यस्याः विं
शतिदिनोत्तरं प्राप्तशौ रजोदर्शनं नवतितस्याः स
प्तदिनपर्यंतं पुनः रजोदर्शने स्नानमात्रं। अष्टदशे एक
रात्रं नवदशे द्विदिनं। यस्यास्तु विंशतिदिनादर्वाक्सप्त
(15) दशे रजोदर्शनं न तस्याः दशदिनपर्यंतं स्ना
नमात्रं। एकादशे एकरात्रं। द्वादशे द्विदिनं। त्रयो
दशादिषु त्रिरात्रमिति। इति श्रीत्र्यंबकीय
आशौचनिर्णये पंचदशः। १५। नवतितमोंशः॥

" Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

अत्र मूलवचनानि मिताक्षरामाधवादिनिबंधे
भ्यो ज्ञेयानि॥ विस्तारभयाद्बालानां दूरधिगम
त्वाच्च न लिखितानि॥१॥ इति श्रीमांगिरसमुद्ग
लकुलजलधिसुधांशुपदवाक्यप्रमाण
(१५अ) पारावारपारीणमत्सुसोरनारायणात्मज
रघुनाथसूरिसूनुचंद्रपंडितविरचित आ
शौचनिर्णयपद्धतिः समाप्तास्तु॥ ७ ७ ७ ७ ७॥

यादृशं पुस्तकं दृष्ट्वा तादृशं लिखितं मया॥ यदि शुद्धं
अशुद्धं वा मम दोषो न दीयते॥१॥

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com